

ONE BODY (Eph 4,4)

UN SOLO CORPO (Ef 4,4)

UN SEUL CORPS (Eph 4,4)

UN SOLO CUERPO (Eph 4,4)

JEDNA WSPÓLNOTA (Ef 4,4)

UM SÓ CORPO (Ef 4,4)

EIN LEIB (Eph 4,4)

C.Ss.R

PIRITUALITY

200

CLEMENS MARIA HOFBAUER

JEDNA WSPÓLNOTA

Św. Klemens i *życie apostołskie* redemptorystów

Vita apostolica redemptorystów charakteryzuje całe ich życie jako misjonarzy. Nasze Konstytucje i Statuty opatrzone są właśnie takim tytułem: *Życie apostołskie redemptorystów*. W *Communicandzie 2* kardynał Joseph Tobin CSsR jako przełożony generalny podkreślił związek między duchowością redemptorystów a ich *życiem apostołskim*. Wyjaśnił relację między konsekracją a misją, przestrzegając, że połączenie „i” może zafałszować sens tejże relacji (*Communicanda 2*, nr 9). Podkreślił, że nasza duchowość jest ściśle związana z misją czy też celem Zgromadzenia:

„Geniusz św. Alfonsa, intuicja zawarta w naszych nowych Konstytucjach, polegają na ich przekonaniu, że misja nadaje jedność całemu naszemu redemptorystowskiemu życiu. Ta jednocząca siła nazywa się *życiem apostołskim*; to znaczy, że nasze rozumienie tego, co znaczy być redemptorystą, zawiera w sobie «równocześnie życie szczególnie Bogu oddane i misyjne dzieło redemptorystów» (Konstytucja 1). Duchowość jest życiowo powiązana z «preferowaniem koniecznych potrzeb duszpasterskich zwłaszcza ściśle pojętej ewangelizacji, a nadto opowiedzeniem się po stronie ubogich». Dlatego pochodzenie i źródło naszej duchowości jak najściślej mieści się w naszej misji, tak iż w konsekwencji winniśmy ją określić jako duchowość autentycznie misyjną” (*Communicanda 2*, nr 13).

Ten związek między naszą konsekracją a misją podkreśla sam św. Alfons:

„Ten, kto jest powołany do Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela, nigdy nie będzie prawdziwym naśladowcą Jezusa Chrystusa ani nigdy nie zostanie świętym, jeśli nie zmierza do celu swojego powołania i nie ma ducha instytutu, który polega na ratowaniu dusz najbardziej pozbawionych duchowej pomocy, takich jak ubodzy na wsi” (Św. Alfons Liguori, *Opuscolo III, Considerazione XIII in Opuscoli relativi allo stato religioso*, Roma: Tip. della S.C. De Propaganda Fide, 1868, p. 94-95).

Tak, jesteśmy powołani, aby być świętymi, nic mniej. Nasze powołanie wymaga naszej całkowitej konsekracji i przemiany w Chrystusa i jest konkretnie realizowane w misyjnych dziełach Zgromadzenia. Jest to dar miłości Bożej, która popycha nas do kochania tak, jak Bóg nas umiłował. Poprzez naszą konsekrację przyłączamy się i uczestniczymy w trwającej

odkupieńczej obecności i działaniu Jezusa Chrystusa na świecie i taki jest właśnie sens naszego *życia apostołskiego*. Misyjny charakter naszego powołania nie opiera się na konkretnych apostołatach, ale na naszym włączeniu w misję samego Chrystusa. Nasze uczestnictwo w Jego misji niesienia dobrej nowiny ubogim przemienia nasze życie i nieustannie prowadzi nas do znajdowania nowych dróg, aby wieść innych ku Chrystusowej miłości (Konstytucje 52 – 55).

Klemens apostoł – mistyk działania

Św. Klemens Maria Hofbauer był doskonałym przykładem konsekrowanego misjonarza. W jego życiu nie było dychotomii między konsekracją a misją czy też między duchowością a misją. Odznaczał się właśnie duchowością misyjną, żyjąc w pełni *życiem apostołskim*, łącząc „równocześnie życie szczególnie Bogu oddane i misyjne dzieło redemptorystów” (Konstytucja 1).

Wielki projekt, który Bóg powierzył Klemensowi, polegał na założeniu Zgromadzenia poza Alpami; poświęcił temu całe swoje życie, całą swoją działalność w Warszawie, podróże po południowych Niemczech i pobyt w Wiedniu pośród policyjnych prześladowań. Ogromny wysiłek osobisty naznacza zarówno życie, jak i duchowość Klemensa.

Klemens z ogromną energią oddawał się do dyspozycji ludzi. W sytuacji swoich czasów starał się osiągnąć to, co mógł jak najlepiej – dysponując środkami i w ramach dostępnych mu możliwości. Nieustanna misja u św. Benona w Warszawie jest wyraźnym przykładem dynamizmu Klemensa. Obejmowało to modlitwę poranną i wieczorną, Msze św., kazania w wielu językach, nabożeństwa, medytacje drogi krzyżowej, nawiedzenia Najświętszego Sakramentu. Trwało to od szóstej rano do późnego wieczora. Wszystko to w ciągu jednego dnia u św. Benona, potem była działalność duszpasterska poza kościołem, w szkole itp. Klemens zaangażował swoich uczniów w przygotowanie nabożeństw. Oddał im nauczanie katechetyczne i do pewnego stopnia także przepowiadanie.

Klemens nie mógł oczywiście pomyśleć o wprowadzaniu w Polsce czy w Austrii duszpasterskich metod tradycyjnych misji ludowych – były one wówczas w tych krajach zabronione. Musiał podążać innymi ścieżkami. Przywiązywał wielką wagę do głoszenia. W kościele św. Benona w Warszawie, w jego fundacjach w Niemczech, a także w Wiedniu, duszpasterską działalnością, której Klemens dawał pierwszeństwo, było głoszenie. Był najwybitniejszym kaznodzieją w Wiedniu, uznanym przez wiernych, zauważonym przez policję państwową, która kiedyś cofnęła mu na rok pozwolenie na głoszenie.

„Ewangelię trzeba głosić na nowo” – mawiał w odniesieniu do sytuacji religijnej swoich czasów. Głosił prosto i popularnie. „Dzisiaj wygłoszę kazanie tak proste, że nawet najgłupszy z was i każde małe dziecko może je zrozumieć” – miał powiedzieć, jak napisano później w raporcie policyjnym. Można by prawie pomyśleć, że słucha się samego Alfonsa!

Warto zauważyć, że w duszpasterskiej działalności Klemensa był duży element społeczny: w Warszawie przejął sierociniec, założył szkoły i zebrał na rzecz swoich dzieci. W Wiedniu

często wychodził na przedmieścia, aby pomóc biednym. Klemens oczywiście nie miał pojęcia o możliwości i konieczności ulepszania struktur i zmiany sytuacji. Ale w miarę swoich możliwości troszczył się o zbawienie całej osoby.

W odniesieniu do działalności duszpasterskiej Klemensa można sformułować następujące ogólne stwierdzenia:

Po pierwsze, Klemens swoją szeroką wizją dążył nie tylko do zbawienia duszy jednostki, ale również troszczył się o dobro całej osoby. Edukację uważał za służbę misyjną o szerokich i długofalowych skutkach.

Po drugie, stworzył nowy grunt, ponieważ poważnie traktował ludzi świeckich i ich uczciwą pracę dla dobra Kościoła. Klemens i jego współpracownicy systematycznie formowali świeckich do aktywnej roli. Wezwał ich do współpracy i związał ich razem we wspólnotach.

Po trzecie, Klemens wierzył w międzynarodowy charakter i jedność wszystkich ludzi. Był człowiekiem o katolickim sercu, który czuł i żył z całym światem. Jego ojczyzna była krajem granicznym, w którym mieszała się krew i spotykały się ze sobą ludy różnych narodów. Kluczowe było dotarcie do wszystkich ludzi bez względu na narodowość, rasę czy język.

Po czwarte, uderzającą cechą duszpasterskiej działalności Klemensa jest jego praca wśród wielkich i wpływowych ludzi w Wiedniu: wśród studentów, artystów z kręgu wiedeńskich romantyków skupionych wokół Dorothei i Friedricha Schlegel; w kręgach arystokratycznych. Hofbauer, prosty robotnik i syn rolnika, uzyskał dostęp do tych ludzi. Znaczna liczba z nich miała przez niego trafić do Kościoła katolickiego.

Po piąte, jest jeszcze jedna cecha charakterystyczna jego dynamizmu duszpasterskiego: jego myślenie było europejskie, wręcz globalne. Oto spowiednik urszulanek w Wiedniu tworzy plany dla Kościoła w Niemczech, zna potrzeby religijne Rumunii, troszczy się o sytuację duszpasterską Polaków – i robi, co może. Odnosi się wrażenie, że jego apostołska miłość nie znała prawie żadnych granic geograficznych.

Życie misyjne Klemensa zakorzenione w modlitwie

W przeciwieństwie do św. Alfonsa, Klemens nie napisał traktatu o modlitwie. Jednak modlitwa zajmowała ważne miejsce w jego życiu i duchowości. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na rolę, jaką modlitwa liturgiczna odgrywała u św. Benona oraz u urszulanek w Wiedniu – celebrowana w sposób charakterystyczny dla krajów północnych, ze szczególnym uwzględnieniem Mszy św. z muzyką, mówimy wszak o epoce Mozarta i Beethovena. Hofbauer szukał najlepszych muzyków na Msze św. w Wiedniu. Szczególnie pociągała go pobożność do Eucharystii, czy to w procesjach połączonych z błogosławieństwem, czy też w cichej modlitwie przed Najświętszym Sakramentem. Eucharystia była naprawdę centrum posługi chwały oddawanej Bogu. Jedno z powiedzeń Klemensa ukazało znaczenie, jakie przywiązywał do kultu Bożego: „Bóg nie potrzebuje naszej adoracji ani naszej służby, to prawda, ale my tego potrzebujemy”.

Don Pajalich, bliski powiernik Klemensa, mówił, że „Klemens prowadził bardzo aktywne życie w Wiedniu. (...) Miał tylko jeden pokój, który był otwarty dla wszystkich. (...) Tam stworzył w swoim sercu pustynię, samotną celę, małe oratorium. W tę samotność serca wycofywał się, kiedy tylko chciał, w każdej chwili, gdziekolwiek się znalazł. Nawet gdy wędrował po najbardziej zatłoczonych ulicach, pogrążał się w sobie. Chętnie szukał tej samotności w każdej chwili, bez względu na miejsce, pomimo trudności i udręki, bez względu na zajęcie czy towarzystwo. Zamykając się w ten sposób, oddawał się refleksji i medytacji w tej wewnętrznej samotności. Nawet przechodząc przez zatłoczone ulice, czynił westchnienia wiary, nadziei, miłości Boga i bliźniego, akty adoracji, dziękczynienia, pokory, skruchy i całkowitego daru z siebie”.

Ci, którzy dobrze znali Klemensa, twierdzili, że Hofbauer był wielkim człowiekiem modlitwy, „ponieważ modlitwa była pokarmem i pokrzepieniem jego serca”. Do jego ulubionych modlitw należało odmawianie różańca. „Kiedy chodził po ulicach, a także w wolnych chwilach w domu, prawie zawsze trzymał różaniec w rękach”.

Podsumowanie

Wymieńmy zatem niektóre z cech duchowości Klemensa, jego przeżywania redemptorystowskiego *Vita apostolica*.

- Bardzo żywa świadomość własnej odpowiedzialności i szczególnej misji w tym szczególnym czasie, jakiego świat doświadczał, dla Kościoła i Zgromadzenia.
- Zmysł ewangelizacji jako normatywne kryterium wspólnoty apostoelskiej.
- Wcielenie w życie działań na peryferiach świata, narodów i Kościoła, aby Ewangelia była głoszona najbardziej opuszczonym w sposób bardziej odpowiedni.
- Pilność komunii i apostoelskiej wspólnoty redemptorystów zarówno w życiu apostoelskim, jak i w życiu codziennym.
- Harmonia między życiem aktywnym a kontemplacyjnym.

Autentyczna twórczość i radykalna wierność światu, w którym żyjemy i w którym zostaliśmy powołani do pracy, wierność Kościołowi, Duchowi Świętemu, Chrystusowi, Zgromadzeniu, założycielskiemu charyzmatowi wcielonemu przez św. Alfonsa i osobistemu powołaniu, w którym tę wierność realizujemy, służąc ubogim.

Pytania do refleksji:

1. Co oznaczałoby dla mnie i dla nas (w naszej Jednostce) życie dzisiaj w Zgromadzeniu, w którym przebywałby apostoł takiej rangi jak św. Klemens, który byłby przykładem życia naszym *vita apostolica*, jak przedstawiono w Konstytucji nr 1?

2. W jaki sposób św. Klemens wzywa mnie i nas (naszą własną Jednostkę) do zakorzenienia naszej działalności apostołskiej w naszym poświęceniu się Odkupicielowi poprzez nasze śluby i życie modlitewne?
3. Co św. Klemens mówi nam o byciu nowatorskim misjonarzem w kontekście zmieniającego się świata, zwłaszcza gdy redemptoryści rozpoczynają rekonfigurację dla misji?

Modlitwa

Boże w niebie i kochający Ojczy, dziękujemy Ci za to, że jako wzór życia dałeś naszemu Zgromadzeniu św. Klemensa Marię Hofbauera. W jego życiu i duchowości widzimy doskonały wzór i przykład tego, czym św. Alfons chciał być dla każdego redemptorysty idącego za przykładem Twojego Syna Jezusa, naszego Odkupiciela, głoszącego dobrą nowinę ubogim i opuszczonym. Prosimy Cię o łaskę Twojego Ducha Świętego dla każdego z nas w Zgromadzeniu oraz dla wszystkich naszych świeckich współpracowników i osób z nami związanych, dla naszych sióstr i całej rodziny redemptorystowskiej, abyśmy zawsze byli wierni owemu *vita apostolica*, życiu misyjnemu poświęconemu Twojemu Synowi Jezusowi, naszemu Odkupicielowi. Prosimy o to przez Chrystusa, naszego Odkupiciela. Amen.

JEDNA WSPÓLNOTA jest comiesięczną propozycją modlitwy prezentowaną przez Centrum Duchowości Redemptorystowskiej.

Autorem tekstu **o. Joseph Ivel Mendanha CSsR**

Tłumaczenie z j. angielskiego: o. Arkadiusz Buszka CSsR

Więcej informacji: o. Piotr Chyła CSsR (dyrektor Centrum Duchowości Redemptorystowskiej – fr.chyla@gmail.com).